VALTIOVARAINMINISTERIÖ

28.9.2018

Rahoitusmarkkinaosasto
Lainsäädäntöneuvos Annina Tanhuanpää

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Viite: U 13/2017 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (varhaisen vaiheen saneeraus ja toinen mahdollisuus) täydentävä jatkokirjelmä

Valtiovarainministeriön lausunto jatkokirjelmään

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriön kirjallista lausuntoa valtioneuvoston kirjelmää ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (varhaisen vaiheen saneeraus ja toinen mahdollisuus) täydentävästä jatkokirjelmästä. Valtiovarainministeriöllä on ollut mahdollisuus kommentoida täydentävää jatkokirjelmää ja ministeriön kirjalliset kommentit on huomioitu jatkokirjelmän sisällössä. Valtiovarainministeriö toteaa sen vuoksi varhaisen vaiheen saneerauksesta ja yrittäjän toisesta mahdollisuudesta yleisellä tasolla seuraavan.

Velkojansuojan suhde muihin näkökohtiin

Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että punnittaessa ylipäätään yritystoiminnan saneerausvaihtoehtoja ja vaikeuksiin ajautuneen yrittäjän saamaa toista mahdollisuutta, huomioitaisiin arvioinnissa rahoitusjärjestelmän vakaus ja kansantalouden etu velallisen ja velkojan etunäkökohtien rinnalla.

Velkojansuoja on keskeinen osa hyvin toimivaa pankkijärjestelmää. Velkojansuojan puute nostaa rahoituksen kustannuksia ja pahimmillaan haittaa merkittävästi rahoituksen saatavuutta. Liian heikko velkojansuoja johtaa niin ikään negatiivisiin kannustinvaikutuksiin. Oikein mitoitetulla velkojansuojalla varmistetaan markkinoiden tasapuolisia toimintaedellytyksiä, kun yritykset voivat luottaa sääntely-ympäristön tasapuolisuuteen siten, ettei laki takaa maksuvaikeuksiin ajautuneen kilpailijayrityksen velkojen leikkaamista liian kevyin perustein. Vakaat kilpailun edellytykset ja oikein mitoitettu, kohtuullinen sääntely varmistavat osaltaan rahoitusmarkkinoiden vakauden.

Ideaalisti velkojansuojan taso tulisi valtiovarainministeriön käsityksen mukaan asettaa siten, että yrittäjyyden toimintaympäristö on ennustettava sekä tervettä kasvua ja riskinottoa rohkaiseva. Velkojansuoja tukee hyvää rahoituksen saatavuutta ja täsmällistä riskien hinnoittelua.

Yleisen yhteiskunnallisen edun kannalta on tärkeää huomioida yritystoiminnan vaikutukset bruttokansantuotteen kasvuun ja työllisyyteen. Yrityksistä alle 10 työntekijän yrityksiä on 264

519 eli 93,3 prosenttia. Pienyrityksiä on 15 725 (5,5 %), keskisuuria 2 728 (1,0 %) ja suuryrityksiä 591 (0,2 %).[1] Vuosina 2001-2016 uudet työpaikat ovat syntyneet pääosin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Kaikkiaan pk-yrityksiin syntyi yli 119 000 työpaikkaa.[2] Pk-yritykset ovat siten kansantalouden kannalta tärkeitä katalysaattoreita ja merkittäviä työllistäjiä. Pk-yritysten työllistävään vaikutukseen perustuva kansantaloudellinen näkökulma on huomioitava arvioitaessa maksukyvyttömyystilanteiden oikeusvaikutuksia. Yhteiskunnan kannalta ei ole optimaalista, ettei konkurssin tehnyt yrittäjä voi palautua veroja maksavaksi ja työllistäväksi toimijaksi.

Velallisen edun huomioiminen on tärkeää sääntelyn oikeudenmukaisuuden ja kohtuullisuuden näkökulmasta. Rehellisesti toimiville yrittäjille on tärkeää, että yritystoiminnan epäonnistuessa koko tulevaisuutta ei leimaa varjo epäonnistumisesta. Konkurssi on edelleen yksityishenkilöä voimakkaasti leimaava prosessi, vaikka muutosta on rahoitusmarkkinaosaston käsityksen mukaan tapahtunut etenkin start-up-yrittäjien keskuudessa. Start-up-yrittäjät ovat kuitenkin harvoin voimakkaasti velkaantuneita. Pääosa riskistä kannetaan oman pääoman ehtoisesti esimerkiksi yhdessä bisnesenkelien kanssa osaltaan siksi, että hyvin voimakasta kasvua tavoittelevien alkuvaiheen yritysten voi olla vaikeaa saada velkarahoitusta perinteisistä rahoituslähteistä.

Rahoitusmarkkinoiden erityinen näkökulma

Rahoitusmarkkinat ovat olleet jo pidempään murroksessa. Myös Suomessa rahoituskanavat ovat monipuolistuneet. Perinteisen pankkirahoituksen rinnalle ovat tulleet erilaiset oman pääoman rahoituksen muodot, sekä esimerkiksi erilaiset joukkorahoitusalustat ja muut vertaisrahoitusmuodot.

Rahoitusmarkkinoiden näkökulmasta on tärkeää, että rahoitusmarkkinat toimivat tehokkaasti ja rahoituksen kysyntä ja tarjonta kohtaavat (rahoituksen hakijoita ja sen myöntäjiä on riittävä määrä). Rahoituksen on vastattava erikokoisten yritysten keskenään erilaisiin tarpeisiin. Monipuolisista ja oikeinmitoitetuista rahoituslähteistä huolimatta rahoituksen saatavuudelle pitää olla riittävät kriteerit, jotta varmistetaan velkojansuoja ja estetään moraalikatoa. Ministeriö suhtautuu siten torjuvasti mahdollisuuteen harjoittaa spekulatiivista yritystoimintaa velkojien kustannuksella.

Lausunto

Valtiovarainministeriöllä ei ole huomautettavaa jatkokirjelmän sisällön suhteen, mutta ministeriö haluaa tuoda esiin yleisen tarpeen arvioida yritystoiminnan saneerausvaihtoehtoja ja vaikeuksiin ajautuneen yrittäjän saamaa toista mahdollisuutta osana laajempaa kokonaisuutta. Arvioinnissa olisi punnittava kansantalouden etua, rahoituksen saatavuutta sekä rahoitusjärjestelmän vakautta perinteisempien näkökohtien, velallisen edun ja velkojansuojan, rinnalla.

1 https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/yrittajyys-suomessa-316363
2 https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/yrittajyys-suomessa-316363